

Misiltsinnernut ilitsersuut Inuiaqatigiilerineq

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik
Juuni 2020

Imai

Inuiaqatigiilerineq	2
Atuartitsissutip imaa aaqqissugaaneralu (selvforståelse):	2
Atuartitsissummi misilitsinnerit:	2
Atuartitsissummi inaarutaasumik misilitsinnerit	3
Aallaqqaataa	3
Iikkagassatut anguniagassat immikkoortullu	3
Oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinneq	4
Suut misilitsissutaassappat qanorlu misilitsittoqassava?	4
Piffissaq	4
Pisassiissutit	4
Misilitsissutit	6
Misilitsinnerup ingerlanneqarnera	6
Piffissaliussat, init, misilitsissutissat il.il. piareersarnerat.	6
Misilitsissutissamik makitsineq	7
Piffissaq piareersarfusoq	7
Saqqummiussineq	7
Ikiuutit	8
Oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinnermi oqaatsit	8
Karakteriliiniarneq	8
Atuartut nalilersornerini suut pingartinneqassappat	8
Karakterit oqaasertalernissaannut siunnersuut Allattariarsorluni sammisaq	10
Karakterit oqaasertalernissaannut siunnersuut Oqaluttariarsorneq	11

Inuiaqatigiilerineq

Atuartitsissutip imaa aaqqissugaaneralu (selvforståelse):

Atuartitsissut Inuiaqatigiilerineq pinngitsoorani atuarneq tamaat atuartitsissutaasussaavoq. Atuartitsissut ilisimasassanik piginnaasassanillu kulturileriffiusumik nunalerutineersunik, oqaluttuarisaanermeersunik aamma ullutsinni pisunik ilisimatitsinermik (samtdsoriering) imaqarpoq.

Atuartitsissummi inuit ukiut ingerlanerini suliaat ataatsimooqatigiittarnerilu qitiutillugit sammineqarput. Taamaamat atuartitsissut immikkut ittumik atuarfiup atuartitsissutaanut allanut, soorlu Upperalerinnermut isumalioqqissaarnermullu, Inuttut inerikkiartornermut oqaatsinillu atuartitsissutit kulturimut tunngasortaannut arlalitsigut attuumassuteqarpoq. Taakkununga ilanngullugu Pinngortitalerinerup ilaanut teknologimut kulturileriffiusumillu pinngortitamik nunalerinnermut attuumassuteqarluinnarpoq. Taamaattumik atuartitsinerup ilaa atuartitsissutissat akimorlugit imaluunniit atuartitsisutininik taakkuninnga qanittumik suleqateqarluni pilersaarusiorneqartassapat pissarsiffiussaaq.

Inuiaqatigiilerinnermi atuartitsissutip siunertaasa pingaaruteqartut ilagaat, atuartut pitsaasumik imminnut isigisinaalernissaminnik aallarniillutillu ineriartortitsisinnaanissaat namminerlu kulturiminni inuiaqatiminnilu toqqissisimanartumik inissisimalernissaat. Taamaaliornikkut atuartut kulturinik inuiaqatigiinnillu allanik naligisamittut naapitaqarsinnaalissapput, ammasuullutik, tatigisaqarlutik amerlangaarsutsimullu ataqqinnittuullutik. Taassuma saniatigut nunap oqaluttuarisaaneramik ineriartorneranillu ilisimasaqarneq, nammineq naligisami pisunik paasinnineq, siunissami inuiaqatigiiumaartussanik takorluugaqarsinnaanerup ineriartortinnera taannalu pillugu kissaateqarsinnaaneq, atuartumut sakkussaapput pingaaruteqartut.

Inuiaqatigiilerineq ilisimasassanik atuartitsissutaaginnanngilaq aammali atuartitsissutaavoq, piginnaasassanik ukuninnga pingaaruteqartunik imalik:

- Paasissutissanik katersineq taakkuninngalu suliareqqiineq
- Apeqqusiisarluni najoqqutanik nalilersuineq
- Nammineerluni isummerfigisaqarneq
- Isummersorneq taannalu pillugu oqallinneq
- Inuiaqatigiinni aalajangiiniarnerni peqataanissamut sungiusarneq.

Atuartitsissut taamaattumik arlaqaaluttunik naammassiniagassaqarpoq: atuartitsissummi ilisimasassanik piginnaasassanillu tunniussaqaarnissaq, atuartup inuiaqatigiit kulturillu arlaqartut ataqatigiinneri pillugit ilisimasaqalernissaa, ileqqut atuuttut paasissutissiissutiginnissaat, kinaassutsimik ineriartortitsineq, inuiaqatigiit pillugit ilisimasaqalerneq taakkualu pillugit oqaloqatigiinnerni peqataanissamut sapiissuseqalerneq kiisalu apeqqutit isornartorsiutaasinnaasut isummerfigisaqarnerlu aqputigalugit ilisimasanut namminerlu ulluinnarni atukkanut isummersinnaanerumut sungiusarneq.

Atuartitsissummi misilitsinnerit:

Atuartitsissummi atuartitsinissamut piumasaqaatit Namminersornerullutik Oqartussat alloriarfiit siunertaat kiisalu atuartitsissutit siunertaat aamma ilikkagassatut anguniagassat pillugit nalunaarutaanni

nr. 16, 24. juni 2003-meersumi ilikkagassatut anguniagassani allaaserineqarput. Taakkua ulluinnarni atuartitsinnermut aammalu misilitsissutissat imarisaannut tunngaviliisuupput.

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu misilitsinnerit ilikkagassatut anguniagassat angajullernut atuuttut iluini misilitsinnerupput, atuartup atuartitsissutip taassuma iluani ilisimasassanik ilikkagaqarsimaneranik tamatigoortumillu takutitaqarnissaa siunertaralugu. Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi atuartup ilikkakkaminik oqaloqatigiinnikkut saqqummiussisinnanani aamma takutitussaavaa.

Inuiaqatigiilerinnermi allattariarsorluni aamma oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinnerit 10. klassemi ingerlanneqartarput. Ukiut tamaasa novembarip qaammataani atuarfiit misilitsiffiusartut ataa-siakkaat nalunaarfigineqartarput, atuartitsissut atuarfimmi tassani misilitsissutaassanersoq.

Atuartitsissut oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsissutissatut makinneqanngippat atuartut ataa-siakkaat atuartitsissummi misilitsinniarlutik toqqaasinnaapput.

Atuartitsissummi inaarutaasumik misilitsinnerit

Aallaqqaataa

Atuartitsissutip siunertaata iluani immikkoortuni sisamani atuartup /-toq:

- ilisimasat piginnaasallu atorsinnaassavai, taakkununga ilanngullugit oqaluttuarisaanikkut, kulturileriffiusumik nunalerutini allatigullu inuiaqatigiilerinikkut tunngaviusumik allaatigin-nittaatsit nassuiaariaatsillu atorsinnaassallugit. Kiisalu sumiiffinni ataasiakkaani, nunami najugarisami nunarsuarlu tamakkerlugu qanga ullumikkullu inuuniarnikkut atugassarititaasut, eqqarsartaatsit inuiaqatigiinnillu ilusilersueriaatsit ilisimasaqarfigissavai,
- apeqquusiisinaanermanik takutitaqassaaq aammalu namminersuutigalugu najukkani ataasiakkaani, nunami najugarisami nunarsuarlu tamakkerlugu politikkikkut, aningaasaqarnikkut tunngaviusumillu eqqarsartaatsinik misissuisinnaassaaq, nalilersuisinnaassaaq isummerfigin-nissinnaassallunilu,
- naalakkersuinnermut inuiaqatigiinnullu tunngasut apeqqutit, ajornartorsiutit taakkualu oqaluttuarisaanermi tunuliaqutaat kiisalu politikkimi, soqutigisaqatigiinni inuiaqatigiinnilu aalajangiisarnerni naleqartitat assigiinngitsut isummanut qanoq iliornernullu tunuliaqutaasinnasut ilisimasaqarfigissavai,
- takutissavaa, inuk kisimiilluni aammalu suleqateqarluni qanoq ililluni inuiaqatigiinni demokratisiusuni aalajangiiniarnernut sunniuteqarsinnaanersoq.

Ilikkagassatut anguniagassat immikkoortullu

Inuiaqatigiilerinnermi ilikkagassatut anguniagassat immikkoortunut tallimanut immikkoortinneqarsimapput:

1. Inuiaqatigiilerinerup atuuffia
2. Qanga maannakkullu kulturi inuiaqatigiillu

3. Naalackersuinnikkut, inatsiseqarnikkut eqqartuussiveqarnikkullu aqqissuussaaneq
4. Aningaasaqarneq, inuussutissarsiorneq teknologilu
5. Silarsuaq avatangiiserput.

Ulluinnarni atuartitsinermi immikkoortut taakkua ilaat arlallit qassiitigut ilanngunneqartarumaarput. Taamatut aamma allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu misilitsinnerni ilikkagassatut anguniagassat arlaqartut ilanngunneqartussaapput. Misilitsissutit angajullerni ilikkagassatut anguniagassat toqqam-mavigalugit oqaasertalersorneqassapput.

Oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinneq

Suut misilitsissutaassappat qanorlu misilitsittoqassava?

Inuiaqatigiilerinermi oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinnermi atuortoq angajullit atuarsianni ilikkagassatut anguniagassani tamani misilitsissinnaavoq.

Taamaattoq oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsissutissani ilikkagassatut anguniagassat tamaasa ilaatinnaat pisariaqanngilaq, misilitsissutissanili ilikkagassatut anguniagassat tamatigoortumik allanngorartumillu ilaatinneqartassapput.

Oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinnermut sammisimasat tamatigoortut atuartitsissutip immikkoortuinit tamaneersut pisassiissutaassapput.

Piffissaq

Misilitsinneq piareersarnertaqarlunilu saqqummiussinertaqarpoq. Kisimiilluni misilitsittoqarsinnaavoq imaluunniit atuartut amerlanerpaamik pingasuullutik suleqatigiullutik misilitsittoqarsinnaapput.

Kisimiillutik misilitsittut 20 - 40 minutsini piareersassapput 20 - 40 minutsinilu saqqummiussillutik. Suleqatigiullutik misilitsittoqarsittut 40 - 60 minutsini piareersassapput 20 - 40 minutsinilu saqqummiussillutik. Piffissaliussat ilinniartitsisup atuartullu aalajangissavaat.

Pisassiissutit

Inuiaqatigiilerinermi pisassiissutit ukiup ingerlanerani atuartitsinerup misilitsinnerullu ataqatigiissutigaat. Ulluinnarni atuartitsinermi suut sammineqarnerinut takussutissaapput. Taamatuttaaq pisassiissutit misilitsissutissat toqqarneqarnerini tunngaviupput aammalu atuartut misilitsilluni oqaloqatigiinnermi ataatsimut sinaakkuteqarnissaannik qulakkeerinnittuullutik.

Pisassiissutit atuartut 10. klassimi sammisimasaannik imaqqassapput. Ilinniartitsisup qulakkiissavaa, angajullerni ilikkagassatut anguniagassat aallaavigalugit misilitsissutaassasut.

Pisassiissutit quppernernik nalinginnaasunik katillugit 30-40-nik annertussuseqassapput allaatigisaassallutillu assigiinngitsut tamatigoortullu, soorlu:

- allatat oqaluttuarisaanermut tunngasut
- allatat politikkimik imallit
- aviisini allaatigisat
- inatsisit
- tunuliaqutitut allaatigisat allat.

Allaatigisat saniatigut saqqummeeriaatsit allat aamma pisassiissutigineqassapput, soorlu:

Piviusut (Ikke-fiktion)

- diagramit kortillu
- statistikit
- filmi pisimasuinnik tunngavilik (dokumentarfilm)
- kulturikkut pigisat
- tusagassiuutini assit.

Takorluukkiat (Fiktion)

- nipilersukkat nipilersukkanillu videoliat
- assit eqqumiitsuliat
- erinarsuutit taallallu.

Saqqummeeriaatsit allat pisassiissutini quppernertut nalinginnarnut 30-40-nut ilaatinneqassanngillat, taakkuali avataatigut pisassiissutaassallutik.

Pisassiissutit ataatsimut isigalugit angajullit atuarfianni ilikkagassatut anguniagassat tamakkerneqarsimassapput atuartsissutillu immikkoortuinut tamanut takussutissiaassallutik.

Pisassiissutit allatat tamatigoortumik katersat atuartsissummi immikkoortut qulequtaralugit ataatsimoortukkarlugit allanneqassapput, tassa ukua qulequtaralugit:

1. Inuiaqatigiilerinerup atuuffia
2. Qanga maannakkullu kulturi inuiaqatigiillu
3. Naalackersuinikkut, inatsiseqarnikkut eqqartuussiveqarnikkullu aaqqissuussaaneq
4. Aningaasaqarneq, inuussutissarsiorneq teknologilu
5. Silarsuaq avatangiiserput.

Allatanut saqqummeeriaatsinullu allanut najoqqutat tulluartut nalunaarsorneqassapput, soorlu taaguutaat, allattui /atuakkiortui, saqqummersitsisut aamma ukioq saqqummerfiat il.il.

Atuartut pisassiissutit pillugit aalajangersakkanik ilisimatinneqassapput pisassiissutillu toqqarniarneqarnerini annertuumik peqataatinneqassallutik.

Pisassiissutit klassimi ataatsimi atuartunut tamanut assigiinngippata, pisassiissutini imaluunniit ilanngussani takuneqarsinnaassaaq, pisassiissutit sorliit qanoq atuartunut ataasiakkaanut atuaqatigiit suleqatigiikkuutaanulluunniit agguataarsimanersut.

Atuartut pisassiissutit ilisimassavaat, taakkualu assingi atuartunut tamanut agguarneqarsimassapput.

Matumani taaneqassaaq, atuarfiup pisortaata pisassiissutit atsiorlugit akuerisimassammagit taamaaliornermigullu pisassiissutit aalajangersakkanik atuuttunik naammassinnissimanerat akisussaaffigalugu.

Misilitsissutit

Misilitsissutit ataasiakkaat atuartitsissutip immikkoortuinut arlaqartunut tunngassuteqassapput, ilik-kagassatullu anguniagassat tamatigoortumik ilanngunneqassallutik. Atuartitsissummi ilinniartitsisoq misilitsissutissanik suliaqartussaavoq.

Misilitsissutissat ataasiakkaat tassaassapput allatat, diagramit, atortoq tigussaasoq imaluunniit saqqummeeriaaseq alla, soorlu filmimit imaluunniit videomit tigusaq, nipilersuut, assiliat aamma assit il. il. Misilitsissutit pisassiissutininut attuumassuteqassapput, atuartitsinermilu atorineqarsimassanatik. Misilitsissut atortoq tigussaasuuppat imaluunniit saqqummeeriaaseq allaappat, taava taanna allatamik quppernerup nalinginnaasup ataatsip affaataluunniit takeqataanik ilaqartinneqassaaq.

Atuartup piginnaasat ukua misilitsiffigissavai:

- Misilitsissummik nassuiaaneq
- Misilitsissutip imarisaanik sammeneqarsimasunut imaluunniit nammeneq ulluinnarni atukkanut sanilliussineq
- Atuartitsissummi taaguutininik atuineq
- Najoqqutanik nalilersuineq, misissueqqissaarneq atuinerlu
- Nammeneq ilisimasanik atuineq misilitsissummullu isummersuutininik saqqummiussineq.

Misilitsinnerup ingerlanneqarnera

Piffissaliussat, init, misilitsissutissat il.il. piareersarnerat.

Ilinniartitsisup atuartullu misilitsinnissaq sioqqullugu isumaqatigiissutigeriissavaat kisimiilluni, suleqatigiilluni tamaasaluunniit ataatsikkut atorlugit klassimi misilitsittoqassanersoq. Tamanna tunuli-aqutaralugu ilinniartitsisup misilitsinnerup ingerlanneqarnissaanut piffissat suliarissavai, tassanilu takuneqarsinnaassaaq atuortoq suleqatigiilluunniit qaqugu misilitsinnissaat pissanersoq.

Ilinniartitsisup ini misilitsiffissaq taamatullu atuartut ini ataaseq arlallilluunniit piareersarfissaat aamma piareersassavai.

Misilitsissutissat allagartaaqallu taakkununga makitsissutissat tamarmik inimi misilitsiffiususamiissapput. Allagartaaqat makitassat akimut ersittuussanngillat.

Ikiuutaasinnaasut naleqquttut inimi piareersarfimmiissapput: atuakkat paasiniaaffiusinnaasut (opslagsværker), ordbogit kiisalu pappialat allattuiffissat allaatissallu.

Misilitsissutissamik makitsineq

Misilitsinneq aallartippat atuartoq suleqatigiilluunniit inimut misilitsiffissamut isissapput makitsilutillu. Ilinniartitsisoq censorilu makitsisoqarnerani najuutissapput. Atuartup suleqatigiilluunniit misilitsissutissat minnerpaamik sisamat makitassarissavaat.

Ilinniartitsisup misilitsissutissaq makinneqartoq saqqummissavaa atuartumullu/suleqatigiinnullu tunniullugu. Misilitsiqatigiittoqarpat tamarmik immikkut misilitsissutissap assinganik tunineqasapput.

Ilinniartitsisoq aperissaaq atuartup imaluunniit misilitsiqatigiilluunniit misilitsissutissaq paasinaeraat. Atuartoq suleqatigiilluunniit misilitsiqatigiittut misilitsissutissaq pillugu nalornissuteqarunik paasisaqarnerujumallutik aperisinnaapput.

Piffissaq piareersarfiusoq

Ilinniartitsisup atuartoq/suleqatigiit misilitsiqatigiittussat inimut piareersarfissamut iseriartoqatigissavaa/-vai. Atuartut namminneq allattugarisimasatik piareersarnerminni atorsinnaavaat. Atuartut ataasiakkaat eqimattalluunniit arlallit inimi ataatsimi piareersarpata nakkutilliisoqassaaq.

Atuartut piareersarnerminni piffissamik atorluanaanissaat pingaartuuvoq, saqqummiussinissaminnilu atugassaminnik allattuillutik. Taamaammat atuartut ilitsersorneranni erseqqissartariaqarpoq, paasisutissat nammineq allattukkaminnit nassataminnit tigusatik imaluunniit paasisutissat atuakkaneersut (opslagsværker) misilitsinnermi issuaannarneqassanngimmata, kisiannili piareersarfigilluassammassuk, oqaloqatigiinnikkut misilitsissut ilinniakkaminni taaguutit atorlugit suliarissagamikku, inuttut isummerfigissagamikku ilisimasanullu allanut nalunngisaminnut sanilliutissagamikku.

Saqqummiussineq

Atuartut saqqummiussinermanni taamaallaat piareersarnerminni allattukkatik atorsinnaavaat.

Atuartoq suleqatigiilluunniit misilitsissutissaq ataatsimoortillugu aallaqqaasiinissaminnut piareersaatigisaminnillu saqqummiussinissaminnut periarfissaqassapput. Saqqummiussinermik kipititsineq imaluunniit saqqummiussamut naqqiissuteqarneq amerlasuutigut atuartup suleqatigiilluunniit tullerriinnilersuinerat misilitsissummillu nassuiaanerat ajornakusoortilersinnaavaat. Taamaammat aallaqqaammut atuartut suleqatigiilluunniit oqalutsiinnassavaat, taamaallaallu kingusinnerusukkut oqaloqatigiinnermi saqqummiunneqartut pillugit ilinniartitsisup censorillu itisilertikkusutatik nasuiartikkusutatillu iserfigisinnaavaat.

Saqqummiunnarlugu piareersagaq saqqummiunneqareerpat misilitsinneq atuartup, ilinniartitsisup censorillu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlaqqissaaq. Oqaloqatigiinneq atuartup suleqatigiilluunniit pingaartitaat aallaavigalugit ingerlanneqassaaq – ilinniartitsisulli oqaloqatigiinneq aqutarisavaa atuartullu misilitsinnermi aqutissiuullarlugit. Ilinniartitsisup oqaloqatigiinneq anneruniarfiggissanngilaa imaluunniit nammineq oqaatigissallugu torrallatatut isigisaminik saqqummiussiniarsarissanngilaq. Ilinniartitsisup immaqalu censorip apeqqutaasa atuartut ilikkakkaminnik oqaatiginniniarnerat ikorfartussavaat. Atuartut sunik ilisimasaqarfiginngisaannik, ilikkarsimannngisaannik imaluunniit atuartut malunnavissumik isumaliutiginnigilluinnagaannik qaffakaatitsiniarnissaq censorimut ilinniartitsisumullu pingaartuunngilaq. Siunertaavoq, atuartut ilisimasaminnik ilikkarsimasaminnillu oqaatiginninnissaminnut periarfissinneqarnissaat.

Ikiuutit

Atuartoq piareersarnermini allattugaqarsinnaavoq, taamatullu atuakkat (opslagsværker) tulluurtut, nammineq allattugaatini ordbogillu ikiuutitut atorsinnaavai. Atuartup piareersarnermini allattukkani saqqummiussinissaminut nassarsinnaavai tassanilu atorsinnaallugit.

Oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinnermi oqaatsit

Atuartup imaluunniit suleqatigiit piffissaalluartillugu oqaatsit sorliit, kalaallisut imaluunniit qallunaatut oqaatsit, saqqummiussinerminni atussanerlugit namminneq aalajangissavaat.

Klassimi marluinnik oqaasilinnik atuartoqarpat, taava misilitsissutissat oqaatsit taakkua marluk atorlugit suliarineqassapput:

- misilitsissutissat assigiit marluk, ataaseq kalaallisut oqaasertalik ataaserlu qallunaatut oqaasertalik
- imaluunniit misilitsissummi ataatsimi oqaatsit taakkua marluk atorneqassapput.

Periarfissami kingullermi ilinniartitsisup eqqumaffigissavaa, misilitsissutip oqimaappallaannginnissaa akulikippallaamillu allataannginnissaa, taamaaliornikkut atuartut paasiuminaatsilersinnaammassuk.

Karakteriliiniarneq

Saqqummiussineq naammassippat, atuartoq suleqatigiilluunniit inimit misilitsiffiusumit anissapput. Taamaalisogaareerpat ilinniartitsisoq censorilu karakteriliiniassapput, tassa atuartut ataasiakkaat naammassisaat oqaloqatigiissutigissavaat atuartullu ataasiakkaarlugit karakterilerlugit. Piareerunik ilinniartitsisup atuartoq misilitsinnermini karakterimik pissarsiaanik ilisimatissavaa. Atuartup karakterissaminik ilisimatinneqarnerani censori najuutissaaq.

Atuartut nalilersornerini suut pingaartinneqassappat

Inuiaqatigiilerinnermi oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinneq atuartumik suleqatigiinnilluunniit oqaloqateqarnertut isigisariaqarpoq. Taamatut pisoqarnerani atuartup isumaliutini, nalilersuinini, ilisimasani isummanilu ilinniartitsisumut censorimullu saqqummiutissavai.

Tamatuma qanoq iluatsitsigineranut atuartup ukununga piginnaasaqarnera annertuumik apeqquataavoq:

- saqqummiussinermik tulleriinnilersuina
- atuartitsissummi taaguutiniq oqariartaatsinillu atuisinnaanera
- misilitsissutimik nammineq inuunermini misilittakkaminut atassusiinnaanera
- ilisimasaminik ulluinnarni atuartitsinermi pissarsiaminik atuisinnaanera.

Pingaartuuvoq, atuartup isummaminik inerniliussaminillu nassuiaasinnaanera tunngavilersuisinnaaneralu. Aamma pingaartillugu nalilerneqassaaq, atuartup misilitsissummi pineqartut oqaloqatigiisutigisinnaappagit taamaalioreerunilu ilinniartitsisup censorillu apeqquataannut tunngavilersuutaannullu isummersuisinnaassuseqarpat.

Ataatsimut naliliineq aallaavigalugu karakteri tunniunneqassaaq. Tassani pineqarpoq, ilikkagassatut anguniagassat misilitsissummi ilaatinneqartut qanoq anguneqartigineriniq nalilersuineq.

Ataatsimut nalilersuineri makkua ilaatissallugit pingaartuuvoq:

- atuartup misilitsissummik nassuiaasinnaanera
- ilisimasaminut, ulluinnarni atukkaminut aammalu kulturikkut inuiaqatigiinnermilu apeqquatinut imarisaannik sanilliussisinnaanera
- atuartitsissummi taaguutiniq atuisinnaanera
- najoqqutanik naliliisinnaanera, misissuisinnaanera atuisinnaaneralu, tassunga ilanngullugit najoqqutanik isornartorsiuissinaaneq (kildekritik) kiisalu najoqqutat pingaarnit pingaanginnerillu
- saqqummiussinera aamma misilitsissut pillugu ilisimasaminik atuisinnaanera isummersorsinnaaneralu.

Misilitsinnermi karakteriliinnermi karakterskala atuuttoq atorneqassaaq. Karakteriliinnermi atuartut sanilliunneqassanngillat.

Atuartut ataasiakkaarlugit nalilerneqassapput, ataatsimillu karakteriliisoqassalluni.

Karakterit oqaasertalernissaannut siunnersuut Allattariarsorluni sammisaq Inuiaqatigiilerineq

Meeqqat atuarianni inaarutaasumik naliliineq

Karaktereri	Taaguutaa	Allaaserinera
A	Pitsaalluinnartuq	Qulequtarisami toqqakkami immikkoortut tamarmik – amerlaner-paatigut eqqortumik tamakkiisumillu – akineqarput. Atuartup akissutaata takutippaa, inuiaqatigiilerinermi taaguutini atuinermi qulakkeerinnissimasoq aammalu tapersiilluni akerliullunilu isummersornermini misissuilluarsimasoq naliliil-lunilu. Immikkoortut nammineq inuttut isummerfissat tunngavilersorluak-kamik akineqarput suliamullu tulluurtunik ilisimasaqarfiullutik.
B		
C	Pitsaasoq	Qulequtarisami toqqakkami suliasat tamakingajallugit akineqar-put, taamaattorli akissut nalorniffiullunilu amigaateqarpoq. Atuartup akissutaa inuiaqatigiilerinermi taaguutini atuiuvoq atuartorlu akisinermini misissueqqissaarpoq naliliilluniluunniit. Atuartoq akissummi isummerfigisassaqaangat nammineq inuttut tunngavilersukkanik isummertarpoq.
D		
E	Naammattuq	Qulequtarisami toqqakkami suliasat amerlanerit akineqarput, taamaattorli akissut annertuutigut nalorniffiullunilu amigaateqarpoq. Atuartoq suliasani isummerfiusussani isummertarpoq tunngavilersugaanngitsunilli.
Fx		
F		

Karakterit oqaasertalernissaannut siunnersuut Oqaluttariarsorreq Inuiaqatigiilerineq

Meeqqat atuarfianni inaarutaasumik naliliineq

Karaktereri	Taaguutaa	Allaaserinera
A	Pitsaalluinnartog	Atuartup misilitsissut aallaavigalugu atuartitsissummi tunngaviusu- mik ilisimasassat qulakkeerluarsimallugit takutippaa aammalu inuiaqatigiilerinermi allaatiginneriaatsit nassuiaasioriaatsillu atorlugit. Atuartup nammineerluni misilitsissut misissoqqissaarsinnaavaa, nalilersinnaavaa isummerfigisinnaallugulu. Atuartog oqaloqatigiinnermi akuulluarpoq.
B		
C	Pitsaasoq	Atuartup misilitsissut aallaavigalugu atuartitsissummi tunngaviusu- mik ilisimasassat ilaat atorlugit takutippaa aammalu inuiaqatigiileri- nermi allaatiginneriaatsit nassuiaasioriaatsillu atorlugit. Atuartup misilitsissut misissoqqissaarsinnaavaa isummerfigisinnaallugulu. Atuartog oqaloqatigiinnerup ilaani peqataavoq.
D		
E	Naammattoq	Atuartup misilitsissut aallaavigalugu atuartitsissummi tunngaviusu- mik ilisimasassat ataasiakkaat takutippai aammalu inuiaqatigiileri- nermi allaatiginneriaatsit nassuiaasioriaatsillu ataasiakkaat atorlugit. Atuartup misilitsissut ilaannakortumik isummerfigisinnaavaa.
Fx		
F		